

Michał Paszkowski

Grupa MOL: strategia i plany inwestycyjne

Węgierska Grupa MOL jest aktywna zarówno w segmencie upstream (poszukiwanie i wydobycie), jak i downstream (przerób, sprzedaż paliw), a od lat była zainteresowana zwiększeniem swojej obecności także w Polsce. Wraz z zakończeniem procesu połączenia PKN ORLEN S.A. i Grupy LOTOS S.A. na rynku paliw w Polsce pojawi się dobrze znana i rozpoznawalna marka, przy czym głównie w państwach Europy Środkowej. Grupa MOL konsekwentnie realizuje obroną strategię, ale przed firmą liczne wyzwania w obszarze zarówno wydobywczym, sprzedaży paliw, jak i rafineryjnym.

Poszukiwania i wydobycie: koncentracja na dobrze znanych rynkach. Grupa MOL jest państwowym przedsiębiorstwem energetycznym, pionowo zintegrowanym, które działa na rynkach w ponad 30 państwach. Aktualnie firma jest obecna w 14 państwach, w których posiada aktywa wydobywcze, z czego w 8 są to aktywa produkcyjne (głównie Angola, Azerbejdżan, Chorwacja, Egipt, Irak, Norwegia, Pakistan, Rosja, Rumunia, Węgry oraz Wielka Brytania). Największym projektem wydobywczym pod względem wielkości produkcji oraz wartości transakcji (1,57 mld USD) był zakup w 2019 r. udziałów (9,57%) w złożu ropy naftowej Azeri-Chirag-Gunashli w Azerbejdżanie. Niewątpliwie działania podejmowane w Azerbejdżanie są pośrednio związane z planami Węgier zmierzającymi do dywersyfikacji źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego, przynajmniej w sferze deklaratywnej. Aktywność gospodarcza Węgier w branży energetycznej ma sprzyjać pozytywnemu nastawieniu Azerbejdżanu do Węgier, a następnie podejmowanym przez spółki energetyczne działaniom biznesowym. W ocenie Węgier współpraca z Azerbejdżanem stworzyłaby sposobność do otwarcia kolejnego kanału importu gazu ziemnego poprzez gazociąg TANAP (Azerbejdżan-Turcja), a dalej na północ przez infrastrukturę Bułgarii i Rumunii. Problemem są jednak możliwości produkcyjne Azerbejdżanu oraz potrzeba wypełnienia już istniejących zobowiązań wynikających z kontraktów.

Dla Grupy MOL nadal najbardziej wartościowymi aktywami są złoża na Węgrzech (29% produkcji firmy) oraz w Chorwacji (23%), z uwagi na znajomość geologiczną tego terenu oraz rozwiniętą infrastrukturę naziemną do obsługi złóż. Niemniej nie są to duże aktywa, które generowałyby dużą ilość węglowodorów. Przez lata za tego typu aktywa uchodziły złoża w Norwegii, z uwagi na funkcjonujący w tym państwie korzystny system podatkowy. Firma weszła na ten rynek w 2015 r. poprzez przejęcie spółki Ithaca Petroleum Ltd., ale od 2017 r. nie powiększa swojego portfolio aktywów. Grupa MOL uczestniczyła ostatni raz w rundzie licencyjnej w 2017 r., kiedy uzyskała 4 nieoperacyjne licencje, obecnie zaś Grupa MOL posiada 14 licencji w tym państwie. W 2021 r. firma przeprowadziła odwierty rozpoznawcze, które miały potwierdzić potencjał złożowy obszaru Southern Viking Graben (PL820S), ale nie przyniosły one spodziewanych efektów. Pojawiły się w związku z tym sygnały, że firma planuje sprzedać swoje aktywa w Norwegii, czego pewnym potwierdzeniem może być brak uczestnictwa tej firmy w ostatniej rundzie licencyjnej, która miała miejsce pod koniec 2021 r.

Rynek stacji paliw: klucz do sukcesu. W ramach pakietu umów zawartych 12 stycznia 2022 r. Grupa MOL przejmie łącznie 417 stacji należących obecnie do Grupy LOTOS S.A., co oznacza, że od przyjęcia zaktualizowanej długoterminowej strategii w 2021 r. transakcja w Polsce jest piątą z kolei tego typu umową. Od 2021 r. Grupa MOL przejęła od Marché International AG spółkę prowadzącą na Węgrzech sieć 9 restauracji pod szyldem Marché, z czego 7 restauracji funkcjonowało dotychczas przy stacjach paliw koncernu. Następnie przejęła 100% udziałów w słowackiej spółce Normbenz Slovakia s.r.o., poprzez swoją spółkę Slovnaft (zakup 16 stacji działających na Słowacji pod marką Lukoil). Nieco później w czerwcu 2021 r. Grupa MOL zakupiła od OMV Downstream GmbH (spółka córka OMV z Austrii) pakiet 92,25% udziałów w spółce OMV Słowenia, a więc właściciela 120 stacji paliw w Słowenii (301 mln EUR). W efekcie Grupa MOL stała się właścicielem 100% udziałów w firmie, do tej pory posiadała bowiem 7,75% udziałów poprzez firmę INA z Chorwacji. Ostatnimi inwestycjami było zawarcie

12 stycznia 2022 r. umowy z Norm Benzinkút Ltd., która dotyczyła zakupu 79 stacji paliw na Węgrzech, oraz uczestnictwo w procesie przejęcia aktywów w Polsce od Grupy LOTOS S.A. (610 mln USD). Większe zaangażowanie na rynku detalicznym jest elementem realizacji strategii 2030+ w kierunku zwiększenia aktywności w tym obszarze i przychodów spółki. Strategia zakłada dynamiczny rozwój segmentu usług konsumenckich, a jednym z celów jest rozwój sieci własnych stacji paliw. Podczas gdy Grupa MOL planowała mieć w swoim portfolio łącznie 2200 stacji do 2025 r. w Europie Środkowej, wejście na rynek w Polsce sprawi, że liczba stacji powiększy się łącznie aż do 2390. W ramach umowy firma jest zobowiązana sprzedać na rzecz PKN ORLEN S.A. stacje paliw na Węgrzech (144) i Słowacji (41). Co ważne, najprawdopodobniej w ramach umowy pomiędzy Grupą MOL a PKN ORLEN S.A. spółka z Polski przejmie stacje paliw należące wcześniej do Norm Benzinkút Ltd., co pozwoli firmie z Węgier ograniczyć koszty w związku z potencjalnym rebrandingiem należących do Norm Benzinkút Ltd. stacji (zrobi to już wówczas PKN ORLEN S.A.).

Rafinerie: wyzwania i nowe pomysły. W chwili obecnej Grupa MOL jest właścicielem trzech rafinerii: na Węgrzech (Százhalombatta), Słowacji (Bratysława) oraz w Chorwacji (Rijeka) o łącznych zdolnościach przerobowych wynoszących 18,7 mln ton rocznie. Ich lokalizacja pozwala na dostarczanie paliw na różne lokalne rynki, ale też na ekspansję na nowe obszary, w szczególności w państwach, gdzie rafinerie nie funkcjonują (Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Słowenia) lub gdzie sektor rafineryjny jest mało wydajny (np. Rumunia). Przed tego typu działalnością stoją jednak liczne wyzwania, które są związane zarówno z poziomem zapotrzebowania na paliwa, wysokimi notowaniami gazu ziemnego oraz cenami energii elektrycznej, rosnącą konkurencją, jak i regulacjami na poziomie Unii Europejskiej.

W tych uwarunkowaniach kluczowe jest wchodzenie na nowe obszary działalności. Przez lata Grupa MOL nie podejmowała znacznych prac modernizacyjnych w rafinerii w Sisak, co sprawiło, że zakład został zlikwidowany w 2019 r. Podjęto wówczas decyzję, że modernizacji zostanie poddana rafineria w Rijece, gdzie zostanie wybudowana instalacja opóźnionego koksowania. W konsekwencji zakład w Sisak pełni aktualnie funkcję magazynową, a część instalacji służy do wytwarzania asfaltu. Grupa MOL planuje, w ramach przekształceń sektora segmentu rafineryjnego, zamienić zakład w biorafinerię, gdzie będą wytwarzane biokomponenty (paliwa z produktów pochodzenia roślinnego drugiej generacji). W chwili obecnej projekt jest na etapie przedinwestycyjnym, ale został wpisany na listę projektów strategicznych w ramach Krajowego Programu Odbudowy i Odporności w Chorwacji, a więc projekt może liczyć na dofinansowanie (bez tego typu wsparcia Grupa MOL nie będzie samodzielnie realizować inwestycji).

Wnioski. Sektor wydobywczy w dalszym ciągu znajduje się w centrum uwagi Grupy MOL, przy czym, co ważne, spółka koncentruje się na już rozpoznanych obszarach (Chorwacja, Węgry). Inwestycja w Azerbejdżanie miała charakter strategiczny i być może w przyszłości odegra istotną rolę w procesie dostaw gazu ziemnego na Węgry. Niezbędnym elementem tego procesu są aktywne działania na rzecz zbliżenia biznesowego obu państw, chociaż formułowane sygnały mają obecnie charakter stricte deklaracyjny.

Znaczna aktywność Grupy MOL w segmencie downstream świadczy w dalszym ciągu o dużym potencjale tego obszaru biznesowego, ponieważ stacje nie stanowią jedynie punktów ładowania samochodów, a duże dochody są generowane ze sprzedaży produktów pozapaliwowych. Ekspansja Grupy MOL jest konsekwencją obranej strategii i zaangażowania w rynki detaliczne, gdzie zapewniony będzie dostęp do rynku hurtowego, oraz możliwości zaopatrzenia stacji w paliwa z własnych rafinerii (w Polsce duża część paliw sprzedawanych na stacjach będzie kupowana zapewne z zakładów PKN ORLEN S.A.).

Wejście Grupy MOL do Polski niewątpliwie zmieni lokalny rynek paliw, co jest konsekwencją potencjału tego typu firm. Grupa MOL od lat była zainteresowana ekspansją na północ, a ważnym elementem strategii był rozwój sieci stacji pod szyldem Slovnaft, która posiada w Polsce 81 stacji paliw. W tym kontekście nie wiadomo, czy Grupa MOL nie planuje dalszych akwizycji oraz pod jaką marką będą funkcjonować stacje paliw przejęte od Grupy LOTOS S.A. (jedna z najbardziej rozpoznawalnych marek w Polsce). Zmiana szyldu stacji jest kosztowna, a Grupa MOL nie jest rozpoznawalna na krajowym rynku paliw. Niemniej strategia wizerunkowa i większa ekspansja mogą skłonić firmę z Węgier do przeprowadzenia procesu rebrandingu.

Rafinerie należące do Grupy MOL znajdują się – podobnie jak inne zakłady w państwach Europy Środkowej – w trudnym położeniu. Duże znaczenie dla dalszego funkcjonowania tego segmentu będą odgrywać regulacje na poziomie UE. Jednym z kluczowych rozwiązań w zakresie poprawy konkurencyjności tego obszaru będą inwestycje w alternatywne paliwa, a istotną rolę może odegrać planowana w zakładzie w Sisak biorafineria.